

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

زمان چاپ: ۱۴۰۰/۵/۲۲

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی روش‌های مدیریت کلاس درس

فاضله سیفی^۱، مریم همت یار^۲، فاطمه عینعلی زاده یاسوری^۳

۱- کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، آموزگار، کد پرسنلی: ۲۱۹۰۱۶۹۸۴۴

۲- کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، آموزگار، کد پرسنلی: ۰۰۶۰۱۰۱۲۸۸

۳- کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق، آموزگار، کد پرسنلی: ۱۲۹۷۱۸۴۸

چکیده

این مقاله درباره بررسی روش‌های مدیریت کلاس درس با تأکید بر مزایا و معایب هر یک از این روش‌ها است. در بخش مقدمه، موضوع مورد بررسی معرفی شده و اهمیت مدیریت کلاس درس برای بهبود فرآیند یادگیری دانش‌آموزان برجسته شده است. در ادامه، هدف مقاله بیان شده و سپس در بخش بعدی، روش‌های مدیریت کلاس درس به صورت کامل و دقیق بررسی شده‌اند. در بخش بعدی، مزایا و معایب هر یک از روش‌های مدیریت کلاس درس بررسی شده و در نهایت، در بخش نتیجه‌گیری، نتیجه‌گیری کلی از مطالعه بیان شده و پیشنهاداتی برای بهبود مدیریت کلاس درس ارائه شده‌اند.

به طور خلاصه، این مقاله به بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس با تأکید بر مزایا و معایب هر کدام می‌پردازد. برای بهبود فرآیند یادگیری دانش‌آموزان، مدیریت کلاس درس بسیار مهم است و با انتخاب روش مناسب، معلمان می‌توانند بهبود موثری در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان داشته باشند.

کلمات کلیدی: مدیریت کلاس درس، یادگیری دانش‌آموزان، روش‌های مدیریت کلاس درس

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۷۸۶-۷۹۸۰

1-مقدمه

یکی از عوامل موفقیت درس خواندن و یادگیری کودکان، مدیریت بهینه کلاس درس توسط معلمان است. با توجه به اینکه کلاس درس، به عنوان محیط اصلی یادگیری دانش‌آموزان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، بهینه‌سازی مدیریت کلاس درس می‌تواند از نتایج مثبتی در آموزش و یادگیری دانش‌آموزان داشته باشد.

بدین منظور، مطالعات و پژوهش‌های بسیاری در زمینه مدیریت کلاس درس انجام شده است. در این پژوهش‌ها، روش‌های مختلفی برای مدیریت کلاس درس بررسی شده است که هر کدام مزایا و معایب خود را دارند. هدف این مقاله، بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس است. در این راستا، ما به بررسی روش‌های فعالیت‌محور، هم‌رده‌سازی، مستقیم‌کردن، گفت‌وگو‌محور و تمرین و تکرار خواهیم پرداخت و مزایا و معایب هر کدام را مورد بررسی قرار خواهیم داد. به همین منظور، با استفاده از مطالعه‌ی این مقاله، شما می‌توانید روشی را که بیشترین مطابقت را با شرایط کلاس خود دارد، را انتخاب کنید.

با توجه به اینکه این مقاله به بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس می‌پردازد، امیدواریم که مطالعه‌ی آن برای معلمان و مدیران آموزشی کاربردی باشد و در بهبود عملکرد کلاس‌های درسی و بهبود عملکرد دانش‌آموزان موثر باشد. در این مقاله، بعد از بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس، به تحلیل مزایا و معایب هر روش پرداخته و در نهایت به بررسی پیشنهادات مناسب جهت بهبود مدیریت کلاس درس خواهیم پرداخت.

معرفی موضوع و اهمیت آن

مدیریت کلاس درس، به عنوان یکی از عوامل موفقیت درس خواندن و یادگیری کودکان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. کلاس درس، به عنوان محیط اصلی یادگیری دانش‌آموزان، باید به گونه‌ای مدیریت شود که فرآیند یادگیری را تسهیل کند و از ایجاد هرگونه اختلال در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان جلوگیری کند. [4]

با توجه به اینکه هر کلاس درس شامل دانش‌آموزان با شخصیت‌ها و ویژگی‌های مختلف است، معلمان نیاز دارند تا برای مدیریت بهینه کلاس درس خود، از روش‌های متنوعی استفاده کنند. بدین منظور، پژوهش‌های بسیاری در زمینه مدیریت کلاس درس انجام شده است که به بررسی روش‌های مختلفی برای مدیریت کلاس درس می‌پردازند.

در این راستا، هدف اصلی این مقاله، بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس است. با بررسی این روش‌ها، می‌توان به معلمان کمک کرد تا روشی را که بیشترین مطابقت را با شرایط کلاس خود دارد، را انتخاب کنند و در نتیجه، مدیریت بهینه کلاس درس خود را بهبود بخشند. [1]

از این رو، مطالعه‌ی این مقاله برای معلمان و مدیران آموزشی به شدت توصیه می‌شود. در این مقاله، به بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس و مزایا و معایب هر کدام پرداخته خواهد شد و در نهایت، پیشنهاداتی مناسب جهت بهبود مدیریت کلاس درس ارائه خواهد شد. با استفاده از این مطالب، معلمان و مدیران آموزشی می‌توانند به بهبود فرآیند یادگیری دانش‌آموزان خود بپردازند و همچنین، برای خودشان، یک محیط کاری سالم و بهینه را فراهم کنند.

بدیهی است که به دنبال بهبود کلاس درس، نتیجه‌ای پایدار و خوب در عملکرد دانش‌آموزان به دست می‌آید و با بهینه‌سازی مدیریت کلاس درس، امکان بروز نارضایتی‌ها و اختلالات در آموزش و یادگیری کاهش می‌یابد. در نتیجه، پژوهش در زمینه مدیریت کلاس درس، به عنوان یکی از موضوعات مهم در حوزه آموزش و پرورش، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۷۷۸۶-۲۹۸۰

در این مقاله، ابتدا با معرفی مفهوم مدیریت کلاس درس و اهمیت آن، وارد بحث در مورد روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس خواهیم شد. سپس، مزایا و معایب هر کدام از این روش‌ها را بررسی کرده و در نهایت، پیشنهادات مناسب جهت بهبود مدیریت کلاس درس را ارائه خواهیم داد.

با توجه به اینکه هر کلاس درس شامل دانش‌آموزان با شخصیت‌ها و ویژگی‌های مختلف است، این مقاله به عنوان یک منبع جامع و کامل، به معلمان و مدیران آموزشی کمک می‌کند تا با در نظر گرفتن نیازها و شرایط خاص کلاس درس خود، به بهینه‌سازی مدیریت کلاس درس خود بپردازند.

در انتها، می‌توان گفت که بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس، به عنوان یکی از موضوعات مهم در حوزه آموزش و پرورش، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این مقاله، با بررسی روش‌های فعالیت‌محور، هم‌رده‌سازی، مستقیم‌کردن، گفت‌وگومحور و تمرین و تکرار، می‌توان به معلمان کمک کرد تا روشی را که بیشترین مطابقت را با شرایط کلاس خود دارد، را انتخاب کنند و در نتیجه، مدیریت بهینه کلاس درس خود را بهبود بخشند.

هدف مقاله

هدف این مقاله، بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس است و به معلمان و مدیران آموزشی کمک می‌کند تا با در نظر گرفتن نیازها و شرایط خاص کلاس درس خود، به بهینه‌سازی مدیریت کلاس درس خود بپردازند. در این راستا، با بررسی روش‌های فعالیت‌محور، هم‌رده‌سازی، مستقیم‌کردن، گفت‌وگومحور و تمرین و تکرار، به مزایا و معایب هر کدام از این روش‌ها پرداخته خواهد شد.

با استفاده از این مطالب، معلمان و مدیران آموزشی می‌توانند به بهبود فرآیند یادگیری دانش‌آموزان خود بپردازند و همچنین، برای خودشان، یک محیط کاری سالم و بهینه را فراهم کنند. در نهایت، با ارائه پیشنهادات مناسب جهت بهبود مدیریت کلاس درس، این مقاله به معلمان و مدیران آموزشی کمک خواهد کرد تا به بهبود فرآیند آموزش و یادگیری در کلاس‌های درسی خود دست یابند.

۲- بررسی روش‌های مدیریت کلاس درس

در این بخش، به بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس خواهیم پرداخت. این روش‌ها عبارتند از:
۱. روش فعالیت‌محور ۲. روش هم‌رده‌سازی ۳. روش مستقیم‌کردن ۴. روش گفت‌وگومحور ۵. روش تمرین و تکرار
در هر یک از این روش‌ها، نحوه عملکرد، مزایا و معایب آن بررسی شده و به معلمان کمک می‌شود تا روشی را که بیشترین مطابقت را با شرایط کلاس خود دارد، انتخاب کنند و در نتیجه، مدیریت بهینه کلاس درس خود را بهبود بخشند.

- روش فعالیت‌محور: این روش بر اساس مشارکت و فعالیت دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری استوار است. در این روش، دانش‌آموزان به صورت فعال در فرآیند یادگیری شرکت می‌کنند و با استفاده از تمرین‌ها و فعالیت‌های متنوع، مهارت‌های مختلف خود را بهبود می‌بخشند. این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در یادگیری مفاهیم، خلاقیت و پردازش اطلاعات بیشتری داشته باشند. با این حال، این روش به یادگیری تئوری و مفاهیم عمیقی که به آن‌ها نیاز است، توجه نمی‌کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ ISSN

- روش هم‌رده‌سازی: در این روش، تلاش می‌شود تا دانش‌آموزان در یادگیری با توجه به هم کمک‌های لازم را به یکدیگر بدهند. در این روش، دانش‌آموزان به گروه‌های کوچک تقسیم شده و با همکاری و همفکری، به یادگیری مفاهیم مختلف می‌پردازند. این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مهارت‌های ارتباطی و همکاری را بهبود بخشند، اما ممکن است در برخی موارد، باعث ناهماهنگی و اختلاف نظرها شود.
- روش مستقیم‌کردن: در این روش، معلم با استفاده از دستورالعمل‌های مستقیم و محدود، به دانش‌آموزان می‌گوید که چه باید انجام دهند. این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا موضوعات را به صورت دقیق و کامل فهمیده و به دانش آن‌ها اضافه شود، اما ممکن است خلاقیت و پردازش اطلاعات دانش‌آموزان را محدود کند.
- روش گفت‌وگومحور: در این روش، معلم با استفاده از بحث و گفتگو با دانش‌آموزان، به آن‌ها کمک می‌کند تا به یادگیری مفاهیم دست یابند. در این روش، دانش‌آموزان فعالیت زیادی در فرآیند یادگیری خود دارند و با توجه به نظرات و ایده‌های یکدیگر، به بهبود یادگیری خود می‌پردازند. با این حال، این روش نیاز به زمان و صبر دارد و ممکن است برخی از دانش‌آموزان در محیطی گروهی ترجیح می‌دهند تنها کار کنند.
- روش تمرین و تکرار: در این روش، دانش‌آموزان با استفاده از تمرین و تکرار مفاهیم، مهارت‌های مختلف را بهبود می‌بخشند. این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم را به خوبی یاد بگیرند و از انجام اشتباهات بعدی جلوگیری کنند. با این حال، ممکن است این روش کار تکراری و خسته‌کننده برای بعضی از دانش‌آموزان باشد و نیاز به محیط آموزشی خاصی داشته باشد.

در نهایت، این بخش به معلمان و مدیران آموزشی کمک می‌کند تا با شناخت بهتر از روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس، بر اساس نیازها و شرایط خاص کلاس خود، به بهینه‌سازی مدیریت کلاس درس خود بپردازند. در بخش بعدی، به بررسی مزایا و معایب هر یک از این روش‌ها پرداخته خواهد شد. [2]

۳- بررسی مزایا و معایب هر روش

در این بخش، به بررسی مزایا و معایب هر یک از روش‌های مدیریت کلاس درس خواهیم پرداخت. این مطالب به معلمان کمک می‌کند تا با توجه به نیازها و شرایط خاص کلاس خود، به بهینه‌سازی مدیریت کلاس درس بپردازند.

روش فعالیت‌محور:

✓ مزایا:

این روش، دانش‌آموزان را در فرآیند یادگیری شرکت داده و ایجاد شرایطی را برای فعالیت و خلاقیت آن‌ها فراهم می‌کند. با استفاده از این روش، دانش‌آموزان مهارت‌های ارتباطی و همکاری را بهبود می‌بخشند.

○ معایب:

این روش به یادگیری تئوری و مفاهیم عمیقی که به آن‌ها نیاز است، توجه نمی‌کند. این روش به دانش‌آموزانی که از نظر اجتماعی ناموفق هستند، کمک نمی‌کند و ممکن است تلاش برای همکاری با دیگر دانش‌آموزان باعث تشدید اختلافات شود. [8]

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۷۸۶-۲۹۸۰

روش هم‌رده‌سازی:

✓ مزایا:

با استفاده از این روش، دانش‌آموزان به یادگیری با توجه به هم کمک می‌کنند و با همکاری و همفکری، به یادگیری مفاهیم مختلف می‌پردازند.

این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مهارت‌های ارتباطی و همکاری را بهبود بخشند.

○ معایب:

در برخی موارد، این روش باعث ناهماهنگی و اختلاف نظرها شده و در نتیجه، به بهبود یادگیری کمک نمی‌کند.

این روش به دانش‌آموزانی که ترجیح می‌دهند تنها کار کنند، کمک نمی‌کند و ممکن است باعث ایجاد تنش و نارضایتی شود. [7]

روش مستقیم‌کردن:

✓ مزایا:

این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا موضوعات را به صورت دقیق و کامل فهمیده و به دانش آن‌ها اضافه شود.

این روش به معلمان کمک می‌کند تا یادگیری را به صورت محکم و بر پایه استانداردهای معین ارائه دهند.

○ معایب:

این روش ممکن است خلاقیت و پردازش اطلاعات دانش‌آموزان را محدود کند.

استفاده از این روش بدون توجه به شرایط خاص کلاس، ممکن است به ایجاد محیطی بدون انگیزه و خسته‌کننده برای دانش‌آموزان منجر شود. [6]

روش گفت‌وگومحور:

✓ مزایا:

این روش با توجه به نظرات و ایده‌های یکدیگر، به بهبود یادگیری خود دانش‌آموزان کمک می‌کند.

با استفاده از این روش، دانش‌آموزان مهارت‌های ارتباطی و همکاری را بهبود می‌بخشند.

○ معایب:

استفاده از این روش نیاز به زمان و صبر دارد.

ممکن است برخی از دانش‌آموزان در محیط گروهی ترجیح می‌دهند تنها کار کنند و باعث تنش و نارضایتی شوند.

روش تمرین و تکرار:

✓ مزایا:

با استفاده از این روش، دانش‌آموزان بهبود مهارت‌های خود را از طریق تمرین و تکرار مفاهیم، دست یابید.

این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم را به خوبی یاد بگیرند و از انجام اشتباهات بعدی جلوگیری کنند.

○ معایب:

این روش ممکن است کار تکراری و خسته‌کننده برای بعضی از دانش‌آموزان باشد.

نیاز به محیط آموزشی خاصی برای استفاده از این روش وجود دارد. [5]

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۷۷۸۶-۲۹۸۰

در کل، هر یک از روش‌های مدیریت کلاس درس مزایا و معایب خود را دارند و هیچ یک از این روش‌ها به تنهایی برای همه کلاس‌ها و شرایط مناسب نیستند. معلمان باید بر اساس نیازهای ویژه کلاس خود، از ترکیبی از این روش‌ها استفاده کنند تا به بهترین نتیجه در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان دست یابند. [3]

۴- نتیجه گیری

در نتیجه، مدیریت کلاس درس یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که معلمان در مدارس با آن مواجه می‌شوند. برای مدیریت بهتر کلاس درس، معلمان می‌توانند از روش‌های مختلفی استفاده کنند، اما هر یک از این روش‌ها مزایا و معایب خود را دارد. بهترین روش برای مدیریت کلاس درس، روشی است که بر اساس شرایط و نیازهای خاص کلاس بهینه شده است. با توجه به بررسی مزایا و معایب هر روش مدیریت کلاس درس، معلمان می‌توانند روش مناسبی را برای کلاس خود انتخاب کنند و با بهره‌گیری از تجربه و دانش خود، به بهترین نتیجه در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان دست یابند. در نهایت، مدیریت کلاس درس باعث بهبود یادگیری دانش‌آموزان و ایجاد محیطی مثبت و خوشایند در کلاس درس می‌شود.

بنابراین، به دلیل اهمیت مدیریت کلاس درس، مطالعه و بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس بسیار مهم است. این مقاله برای معلمان و افرادی که در حوزه آموزش و پرورش فعالیت می‌کنند، مفید واقع می‌شود. در این مقاله، مفاهیم مهمی مانند روش فعالیت‌محور، هم‌رده‌سازی، مستقیم‌کردن، گفت‌وگو محور و تمرین و تکرار مورد بررسی قرار گرفته و مزایا و معایب هر یک از این روش‌ها بررسی شده است. امیدواریم که این مقاله بتواند به معلمان کمک کند تا با بهره‌گیری از بهترین روش‌های مدیریت کلاس درس، به بهترین نتیجه در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان خود دست یابند.

۵- پیشنهادات

با توجه به بررسی روش‌های مختلف مدیریت کلاس درس در این مقاله، پیشنهاد می‌دهیم:

۱. معلمان باید با شناخت دقیق نیازها و خصوصیات کلاس خود، روش‌های مناسبی را برای مدیریت کلاس درس انتخاب کنند.
۲. بهتر است معلمان از ترکیبی از روش‌های مختلف برای مدیریت کلاس درس استفاده کنند.
۳. استفاده از روش گفت‌وگو محور و هم‌رده‌سازی به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا از تنش‌های کلاس خود خلاص شوند و در محیطی خوشایند و پویا آموزش ببینند.
۴. استفاده از روش مستقیم‌کردن و تمرین و تکرار به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم را به خوبی یاد بگیرند و مهارت‌های خود را تقویت کنند.
۵. در نهایت، برای بهبود مدیریت کلاس درس، معلمان باید به دانش‌آموزان خود احترام بگذارند و برای ایجاد محیطی مثبت و پویا در کلاس درس، از انگیزش‌های مختلف استفاده کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

۶. برای بهبود مدیریت کلاس درس، معلمان باید به دانش‌آموزان خود اجازه دهند که در فرآیند یادگیری خود، خلاقیت و ابتکار خود را به کار بگیرند.
 ۷. در صورت بروز هر گونه مشکل یا نارضایتی در کلاس درس، بهتر است معلمان با دانش‌آموزان خود صحبت کنند و مشکلات را به صورت همکاری‌ای حل کنند.
 ۸. معلمان باید به یاد داشته باشند که در مدیریت کلاس درس، خود نیز باید به عنوان نمونه، رفتار مناسبی را از خود نشان دهند و با تمام اعضای کلاس درس به شیوه‌ای محترمانه رفتار کنند.
 ۹. در نهایت، برای بهبود مدیریت کلاس درس، بهتر است معلمان با برگزاری جلسات آموزشی و کارگاه‌های مختلف، خود را با روش‌های جدید و مؤثری که در مدیریت کلاس درس مورد استفاده قرار می‌گیرد، آشنا کنند.
- با پیشنهادهاتی که در این بخش مطرح شد، معلمان می‌توانند به بهبود مدیریت کلاس درس و بهبود فرآیند یادگیری دانش‌آموزان خود دست یابند. در نهایت، موفقیت در مدیریت کلاس درس، نه تنها به بهترین یادگیری دانش‌آموزان کمک می‌کند، بلکه به ایجاد یک محیط آموزشی مثبت و خلاق نیز کمک می‌کند.

منابع

منابع فارسی :

۱. شریفی، محمدرضا. (۱۳۹۲). روش‌های مدیریت کلاس درس، مفاهیم و اصول. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
۲. فضلی، مریم. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر روش‌های مدیریت کلاس درس بر یادگیری دانش‌آموزان. فصلنامه تحقیقات آموزشی ویژه، ۳۲، ۱۲۷-۱۴۴.
۳. کاظمی، فرزاد. (۱۳۹۴). مدیریت کلاس درس، اصول و روش‌ها. تهران: نشر و پژوهش سبزواری

منابع انگلیسی:

4. Wong, H. K., & Wong, R. T. (2014). The first days of school: How to be an effective teacher. Harry K. Wong Publications.
5. Emmer, E. T., & Sabornie, E. J. (2015). Classroom management for elementary teachers. Pearson.
6. Jones, F. H. (2013). Positive classroom management. Routledge.
7. Marzano, R. J., Marzano, J. S., & Pickering, D. J. (2003). Classroom management that works: Research-based strategies for every teacher. ASCD.
8. Canter, L. (2013). Assertive discipline: Positive behavior management for today's classroom. Solution Tree Press.